SISEMINISTEERIUM

Justiits- ja Digiministeerium

Teie: 19.06.2026 nr 7-1/4807

Meie: 31.07.2026 nr 5-1/56-2

Siseministeeriumi tagasiside pilvetehnoloogiate ja tehisaru arendamise määruse ettepaneku kohta (CADA)

Käesolevaga edastan Siseministeeriumi tagasiside pilvetehnoloogiate ja tehisaru arendamise määruse ettepaneku kohta.

Ettepanek on tervitatav, et edendada pilvetehnoloogia ja AI ökosüsteemi EL-is, kuid siin on ka punkte, mis tuleb väga korralikult läbi kaaluda, et LR-idele ei tekiks liigseid kohustusi, mis võivad tulevikus digiarengut pärssida. Meie hinnangul on oluline CADA puutumus julgeolekuga, sest see võimaldaks riikidel vähendada riski, et kriitilised avalikud teenused sõltuvad välisriigi õigusest või poliitilistest otsustest.

Samas on väga oluline pöörata tähelepanu sellele, kui sisuliselt hinnatakse tegelikku kontrolli, mitte üksnes ettevõtte registreerimise asukohta või formaalset vastavust. Eriti oluline on tagada sõltumatu auditeerimine, omandi- ja alltöövõtu ahelate läbipaistvus ning regulaarne ümberhindamine, kui muutuvad teenuse tarkvara, omanikud või geopoliitiline keskkond.

Lisaks ei tohiks EL-is tekkida olukord, kus kriitilistel teenustel tekitavad piiratud valikud tehnoloogias või üha suurenev halduskoormus.

1. **Riskipõhisus ja tehnoloogianeutraalsus**
   CADA rakendamine peab olema riskipõhine, proportsionaalne ja tehnoloogianeutraalne. Pilvesuveräänsuse nõuded ei tohiks põhineda üksnes teenusepakkuja päritolul, vaid reaalsel riskihinnangul ja rakendatud turvameetmetel. Arvesse tuleb võtta ka tehnilisi kaitsemeetmeid (krüpteerimine, võtmehaldus, andmete eraldamine, logimine jne), mis võivad riske oluliselt vähendada. **Riskide hindamine ei tohiks tõsta juba olemasolevat halduskoormust**, st. tuleb ühildada olemasolevaga - KÜTSist või HOSist tulenevate riskihinnangutega. CADA ei tohiks anda Euroopa Komisjonile õigust sisuliselt üle hinnata liikmesriikide tehtud riskianalüüse või ette kirjutada konkreetseid suveräänsustasemeid (pigem andma ette raamistiku). Riikliku julgeoleku, kaitse, õiguskaitse ja kriitiliste teenuste riskide hindamine on liikmesriigi vastutada. Muu hulgas ei tohiks uued auditid, sertifitseerimised ja aruandluskohustused tekitada ebaproportsionaalset koormust väikestele liikmesriikidele ega VKE-dele.

2. **CADA peab arvesse võtma liikmesriikide digiarhitektuuri**
   Oluline, et pilve- ja AI-lahenduste kasutuselevõtmine ei piiraks liikmesriikide õigust säilitada oma riiklikku digiarhitektuuri või muid koostalitlusvõime raamistikke.
3. **Teenuste toimepidevus ja multi-cloud lahendused**
   Avalike teenuste töökindlus peab olema kõige olulisem. Liikmesriikidel peab olema võimalus teha erand, kui CADA nõuete täitmine vähendab teenuse töökindlust, piirab mitme pilveteenuse kasutamist (multi-cloud) või nõrgendaks turvalisust.
4. **Andmekeskuste arendamine ja energiajulgeolek**
   Andmekeskuste kiirendatud arendamine peab arvestama liikmesriikide energiajulgeolekut, elektrivõrgu võimekust, keskkonnamõjusid, tegelikku turuvajadust ja investeerimisvõimalusi.

Kokkuvõtvalt leiame, et määruse rakendamine peaks olema riskipõhine, proportsionaalne, tehnoloogianeutraalne ning toetama teenuste toimepidevust, andmekaitset ja liikmesriikide seniseid toimivaid digilahendusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tairi Pallas
osakonnajuhataja
varade asekantsleri ülesannetes

Lisa: Lisa 1 tagasiside vorm_SIM 2026.xlsx

Eva Puusepp 6125133
eva.puusepp@siseministeerium.ee